

Застосування синектики у вирішенні будь-якої проблеми включає такі етапи:

- 1) ознайомлення з проблемою;
- 2) уточнення проблеми, що означає перетворення проблеми, як вона була дана, в проблему, як її слід розуміти;
- 3) рішення проблеми.

Студенти на відповідному занятті при вирішенні проблеми можуть фантазувати, як наочний приклад, студенти зробили спробу уявити себе банками майбутнього. Один з них уявив себе кредитною карточкою, яка при використанні оцінює кредитоспроможність позичальника, зчитує всю інформацію про свого клієнта та надає слушні рекомендації щодо ліміту кредитування банком позичальнику. Інший студент, у своєму виступі, висловлюючи свою думку та пояснюючи свою відповідь, використав метод прямої аналогії, зокрема при поясненні блок –схеми кредитного процесу, студент ототожнив цю схему з механізмом машини.

Отже, метод сприяє підвищенню яскравості образів, інтенсивності емоційних переживань, чуттєвості до власних підсвідомих відчуттів і сприяє розвитку творчого потенціалу сучасного студента.

*Ніколаєва Т.М., к.і.н.,
доцент кафедри політичної історії*

ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНИНА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ІСТОРИЧНОГО ЦИКЛУ

Революція Гідності показала, що держава без суспільної активності молоді та студентства не здатна, розпочати демократичні перетворення (Майдан, волонтерський рух, участь в АТО). Якщо економічні перетворення можна здійснити більш-менш мобільно, то формування національної свідомості та громадянської відповідальності – тривалий процес, що здійснюється в ході політичної соціалізації не одного покоління. Рівень історичної освіти суспільства формує потребу в системі національно-патріотичних цінностей, тому для формування таких громадян варто мобілізувати значні ресурси вже зараз. Історія свідчить, що народи з нерозвинутою національною свідомістю не є в повному розумінні суб'єктами історичної діяльності, вони виступають, передусім, як об'єкти діяльності інших сил або інших країн.

Зростання ролі освіти, внаслідок загальної інтелектуалізації соціального життя на європеїзації суспільства, вимагає від освітян серйознішого ставлення до втілення ідеї студентоцентризму. Бо введення моделі студентоцентричного навчання в українській вищій школі є одним із ключових завдань Закону України «Про вищу освіту» і покликано забезпечити проблему подій останніх двох років: виховання патріотично свідомих громадян. Адже поки дана проблема буде на периферії інтересів влади і не стане складовою частиною формування нової політичної нації, доти життєдіяльність української держави буде під загрозою: будуть роздирати сепаратистські чвари, гібридні війни, безпорадність у створенні ефективної вертикалі влади.

Значимість студентоцентризму знаходить своє віддзеркалення у різних частинах тексту Закону. Особливої уваги заслуговує зафіксоване в ст. 62 формулювання прав студентів. Так, у Законі визнано право студентів на «вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів...». Дуже бажано, щоб дана стаття Закону давала можливість усім бажаним студентам економічного вузу обирати вибіркові дисципліни, які сприяють вихованню патріота, а саме – історичного циклу. Хоча інколи перелік вибірових дисциплін визначається бажанням того чи того декана факультету. Адже патріотизму не можна навчити шляхом директивних розпоряджень, чи з допомогою владного примусу, а лише на основі аналізу достовірних фактів, оцінки місця і ролі народу, у світовій історії, що формує відповідальність за власний політичний вибір перед суспільством. Тому саме студентоцентризм, який сприятиме вибору студентами вивченню історії їхнього краю чи регіону (через дослідницькі творчі роботи), де історичні особливості можуть слугувати цікавим маркетинговим підґрунтям, як для майбутньої профорієнтації, так і для залучення інвестицій, а також вихованню патріотизму, що спонукатиме до гармонізації компетентностей і результатів навчання.

Любов до Батьківщини виховується з самого дитинства через засвоєння її національної історії, культури, а також морально-етичних і духовних рис народу. Вивченням історії, як своєї держави, так і історії розвитку демократичного суспільства інших країн у вищій ми зможемо дати поштовх різнобічно та гармонійно розвинутому національно свідомому, високоосвіченому, жит-

тево компетентному громадянину здатному до саморозвитку та самовдосконаленню. Фахівець: чи то фінансист, бухгалтер, маркетолог чи юрист — без патріотичних рис не може вважатися досконалим, адже його професіоналізм матиме космополітичне спрямування. Лише нова генерація українців буде спроможна змінити політичну систему України в бік демократичних цінностей і забезпечити соціальний добробут громадян.

Література

1. Закон України про вищу освіту від 1.07.2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. *О.К. Любчук*. Громадянські цінності в контексті становлення національно-культурної ідентичності в Україні / О.К. Любчук // *Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей* : зб. наук. пр. / редколегія ; відп. секретар З. С. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2014. – С. 280–284.
3. *О.М. Петренко*. Проблема формування громадянської спрямованості особистості студента: психологічний аспект / О. М. Петренко // *Формування національних, загальнолюдських ціннісних орієнтацій студентської молоді* : матеріали Міжнар. наук.-конф. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – С. 250–253.
4. *І.Ф. Прокопенко*. Якість освіти в умовах євроінтеграції / І.Ф. Прокопенко // *Теоритико-методологічні аспекти формування національної гуманітарно-технічної еліт*: зб. наук. пр./ редколегія ; редактор проф. О.Г Романовський. – Х.: ХТУ «ХП», 2010. – С. 68–74.
http://library.khpi.edu.ua/uk/ntu_procl_ta_pers

*Ніколенко І.Ю., к.е.н.,
доцент кафедри політичної економії*

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ ЯК ПРИНЦИПУ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Зміна реалій сьогодення вимагає вдосконалення навчального процесу. Інтеграція України в Європейський простір вищої освіти покликана змінити сам характер вищої освіти в Україні, підвищити її якісний стан. Сьогодні в умовах швидких змін економічного життя валивого значення набуває інноваційна діяльність.

Під інновацією розуміється нововведення, але не просто нововведення, а лише таке, що вдосконалює систему, обумовлює її прогресивний розвиток.

Інноваційна діяльність – це такий вид діяльності людини, який спрямований на вдосконалення й оновлення певної системи, забезпечення її прогресивного розвитку.

Принцип студентоцентризму означає реалізацію особистісного підходу в здійсненні навчального процесу. Кожна особистість має свої психологічні характеристики. Студентоцентризм передбачає, що викладацька діяльність повинна базуватись на психолого-педагогічних принципах, які враховують особливості особистості кожного студента. До характеристик людини як індивіду належать віково-статеві та індивідуально-типові властивості. Взаємодія цих властивостей визначає динаміку психофізіологічних функцій і структуру органічних потреб. Вища інтеграція всіх цих властивостей представлена в темпераменті та задатках. До характеристик людини як особистості належить її статус у суспільстві, а також побудовані на його основі й у постійному взаємозв'язку системи суспільних функцій – ролей, цілей і ціннісних орієнтацій (первинні особистісні властивості). Ці особистісні характеристики визначають особливості мотивації поведінки, структуру суспільної поведінки (вторинні особистісні властивості). Вищий інтегративний ефект взаємодії первинних і вторинних властивостей являє собою характер людини та її схильності. Основними характеристиками людини як суб'єкта діяльності є свідомість і діяльність. Вищою інтеграцією суб'єктних властивостей є творчість, а найузагальненішими ефектами є здібності і талант. Індивідні особистісні та суб'єктні властивості людини характеризують її як цілісну природну і суспільну істоту. Суб'єктом діяльності слід розглядати людину, яка свідомо і цілеспрямовано діє, реалізує діяльність.

Особистісний підхід – це принцип особистісної зумовленості всіх психічних явищ людини, її діяльності, її індивідуально-психологічних особливостей. За такого підходу в центр процесу навчання має бути поставлений студент, його інтереси й потреби, схильності і можливості. З позицій того, хто навчає, це означає організацію та управління цілеспрямованою навчальною діяльністю студента в загальному контексті його життєдіяльності.

Дуже важливими умовами інноваційної діяльності є внутрішні механізми, які забезпечують будь-які творчі прояви людини. Творчість означає розкриття особистістю своїх внутрішніх поте-